

**ЗАКОН О ПРЕНОСУ, РЕГУЛАТОРУ И ОПЕРАТЕРУ СИСТЕМА ЕЛЕКТРИЧНЕ
ЕНЕРГИЈЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
(Неслужбени пречишћени текст¹)**

Члан 1.

Предмет и циљ

Овим законом регулише се оснивање и рад Државне регулаторне комисије за електричну енергију, Независног оператора система и Компаније за пренос електричне енергије и дефинишу се функције и овлаштења сваког појединог од ових тијела.

Циљ овог закона јесте да створи услове за неограничену и слободну трговину и континуирано снабдијевање електричном енергијом по дефинисаном стандарду квалитета за добробит грађана Босне и Херцеговине. Закон се руководи уобичајеним међународним искуствима и одговарајућим директивама Европске уније. Намјера Закона је да омогући и убрза стварање тржишта електричне енергије у Босни и Херцеговини и регионалног тржишта електричном енергијом.

Члан 2.

Дефиниције

У оквиру овог закона, примјењују се сљедеће дефиниције:

- 1) "**помоћне услуге**" означавају све услуге неопходне за рад преносног система;
- 2) "**купац**" означава дистрибуционе компаније и крајње кориснике који су непосредно спојени на преносну мрежу;
- 3) "**дистрибуција**" означава транспорт електричне енергије на средњенапонском и високонапонском дистрибутивном систему, са циљем њене испоруке крајњем кориснику;
- 4) "**производња**" означава производњу електричне енергије;
- 5) "**међуспојеви**" означавају опрему која се користи за међусобно повезивање електроенергетских система;
- 6) "**НОС**" означава Независног оператора система, према дефиницији утврђеној у чл. 3.3 и 5.;
- 7) "**власник лиценце**" означава власнике лиценце, у складу са чланом 7.;

¹ Неслужбени пречишћени текст садржи: Закон о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 7/02); Закон о измјенама Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 13/03) - означену косим подељаним тачкасто подвученим словима; Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 76/09) - означену косим подвученим словима и Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 1/11) - означен косим подељаним подвученим словима.

Овај неслужбени пречишћени текст служи за интерну употребу и на исти се не може позивати приликом службене употребе.

- 8) "**произвођач**" означава физичко или правно лице које производи електричну енергију;
- 9) "**ДЕРК**" означава "Државну регулаторну комисију за електричну енергију", према дефиницији утврђеној у чл. 3.2 и 4;
- 10) "**снабдијевање**" означава испоруку и/или продају електричне енергије клијентима;
- 11) "**корисник система**" означава свако физичко или правно лице које снабдијева или бива снабдијевано путем преносног или дистрибутивног система;
- 12) "**трговац**" означава свако физичко или правно лице које се бави трговином електричном енергијом;
- 13) "**транзит**" означава транспорт електричне енергије са циљем испуњавања уговора који се односе на трговину електричном енергијом, када ниједна страна тог споразума не купује, нити производи ту електричну енергију у Босни и Херцеговини;
- 14) "**пренос**" означава транспорт електричне енергије преко високонапонског повезаног система са циљем њене испоруке крајњим корисницима или дистрибутерима.

Члан 3.

Институције Босне и Херцеговине надлежне за електропреносне дјелатности

3.1. Институције Босне и Херцеговине

У погледу електропреносног система у Босни и Херцеговини, регулацију ће вршити Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК), вођење система вршиће Независни оператер система (НОС), управљање преносном мрежом и средствима обављаће електропреносна компанија (Електропренос Босне и Херцеговине) и креирање политике, у складу са овим законом, обављаће Министарство спољне трговине и економских односа (Министарство).

3.2. ДЕРК

ДЕРК ће бити успостављен са овлаштењима и надлежностима утврђеним у члану 4.

3.3. НОС

Јединствени НОС за Босну и Херцеговину биће успостављен са овлаштењима и надлежностима како је утврђено у члану 5.

3.4. Електропреносна компанија

Јединствена електропреносна компанија за Босну и Херцеговину биће успостављена са овлаштењима и надлежностима утврђеним у члану 6.

3.5. Министарство

Министарство ће бити надлежно за креирање политике у складу са овим законом.

Члан 4.

Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК)

4.1. Оснивање и циљеви

Тржиште електричном енергијом у Босни и Херцеговини је јединствени економски простор. Лиценце издате од ентитетских регулаторних тијела за трговину у Босни и Херцеговини биће важеће на територији Босне и Херцеговине.

Овим законом успоставља се Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК) која има надлежност и одговорност над преносом електричне енергије, операцијама преносног система, међународном трговином електричном енергијом као и над питањем производње, дистрибуције и снабдијевања купаца електричне енергије у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, а у складу с међународним нормама и стандардима Европске уније.

У року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона, Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара) донијеће одлуку којом ће ДЕРК добити статус правног лица, компетентног да испуни функције у складу са овим законом.

Сједиште ДЕРК-а биће у Тузли.

ДЕРК ће бити независна и непрофитна институција са статусом правног лица, у складу са законима Босне и Херцеговине. ДЕРК ће дјеловати у складу са принципима објективности, транспарентности и равноправности.

4.2. Обим надлежности

Међу надлежности и овлаштења ДЕРК-а спадају:

- а) издавање, промјене, суспензија, укидање и праћење, те провођење поштивања лиценци за пренос и других лиценци издатих у складу са одредбом члана 7.1.,
- б) одобравање, надзирање и стављање на снагу тарифа и тарифних методологија за пренос и регулације помоћних услуга,
- ц) у складу са одредбама овог закона и политиком коју успостави Министарство, издавање правила и прописа у оквиру његове надлежности, међу које спада и ревизија и усвајање тржишних правила и мрежних кодекса које припреми НОС, и норме и услови за прикључак и приступ мрежама,
- д) успостављање, праћење и провођење правила везаних за фер и недискриминирајући приступ трећих страна преносној мрежи,
- е) праћење и провођење услова везаних за међународну трговину електричном енергијом, посебно обезбјеђивање да су испуњени и испоштовани међународни технички захтјеви,
- ф) успостављање, праћење и провођење стандарда квалитета услуга преноса електричне енергије и помоћних услуга,
- г) координирање и одобравање инвестицијских планова компаније за пренос електричне енергије, укључујући оне планове који су везани за преносну мрежу и квалитет услуга преноса електричне енергије,
- х) издавање лиценци и праћење активности НОС-а, укључујући дјелотворност механизма и метода којима се обезбјеђује равнотежа између потражње и понуде електричне енергије у систему,

- и) заштита потрошача, којом се обезбјеђује:
- 1) правичан и равноправан третман,
 - 2) висококвалитетне услуге,
 - 3) конкуренција и спречавање антиконкурентних активности.
- ј) рјешавање спорова међу корисницима система, како се детаљније утврди у правилима ДЕРК-а и прописима и другим законским актима, у складу са регулаторним овлашћењима и односним државним законима,
- к) стварање и одржавање конкурентних тржишта када је то изводиво, и превенција и кажњавање похлепног, односно противконкурентног понашања,
- л) одобравање механизма рјешавања преоптерећености капацитета система за пренос електричне енергије,
- м) регулисање стандарда услуга, кодекса понашања и рачуноводствених захтјева власника лиценци,
- н) сарадња са надлежним органима Босне и Херцеговине и ентитета, уз поштовање обухвата овог закона,
- о) издавање годишњих извјештаја и других јавних информација о ДЕРК-у, у складу са правилима и прописима ДЕРК-а,
- п) одобравање и праћење плана који изради ЗЕКЦ, у складу са одредбом члана 5.1, за трансформацију ЗЕКЦ-а у НОС од 31. марта 2002. године,
- р) одобравање и праћење процеса функционалног издвајања средстава, њиховог одвајања и стварање јединствене компаније за пренос електричне енергије, у складу са одредбом члана 6.1.,
- с) одобравање и надгледање правила и регулација развијених од НОС-а.

Међу надлежности Државне регулаторне комисије за електричну енергију у погледу Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине спадају:

а. надзор и регулисање односа између производње, дистрибуције и снабдијевања с једне, и купаца електричне енергије укључујући трговце електричном енергијом, с друге стране;

б. прописивање методологије и критерија за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричне енергије;

ц. утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система и тарифних ставова за неквалификоване купце;

д. издавање и одузимање дозвола за производњу, дистрибуцију, снабдијевање и трговину електричном енергијом;

е. издавање претходних дозвола за изградњу и дозвола за кориштење електроенергетских објеката намијењених производњи, дистрибуцији односно снабдијевању електричном енергијом;

ф. утврђивање општих услова за испоруку електричне енергије.

4.3. Статут; Правилник о раду ДЕРК-а; Правила и прописи

У року од 30 дана од именовања чланова Комисије, у складу са чланом 4.4, ДЕРК ће донијети статут и утврдиће план за што брже издавање правила и прописа у складу са овим законом. Та правила и прописи укључиваће одредбе које су неопходне да ДЕРК

буде у могућности да испуни своје обавезе по овом закону и оствари сврхе и намјере овог закона.

У року од 90 дана од именовања чланова Комисије, у складу са чланом 4.4, ДЕРК ће усвојити Правилник о раду у складу са одредбама, условима и овлаштењима дефинисаним овим законом. Правилник о раду ДЕРК-а укључиваће одредбе које се односе, између осталог, на расправе и састанке, процесе израда нацрта, прикупљање јавних коментара и издавање правила и прописа.

Сва правила и прописи, издати од ДЕРК-а, биће у складу са законима Босне и Херцеговине и у складу са овим законом. Прије издавања својих правила и прописа, ДЕРК ће објавити нацрт правила и прописа и прикупити јавне коментаре који се односе на тај нацрт у складу са његовим правилником о раду.

Осим када је други датум одређен самим правилима и прописима ДЕРК-а, сва правила и прописи ДЕРК-а ступиће на снагу осмог дана након њиховог објављивања, на начин који ће одредити ДЕРК. Налози ДЕРК-а ступиће на снагу на дан и на начин који пропише ДЕРК, у складу са законом Босне и Херцеговине, и остаће на снази док их не промијени ДЕРК или измијени надлежни суд Босне и Херцеговине.

4.4. Именовање ДЕРК-а

ДЕРК ће се састојати од три члана Комисије, од којих су два из Федерације Босне и Херцеговине и један из Републике Српске, уз одражавање једнаке заступљености конститутивних народа у Босни и Херцеговини.

Процес предлагања и одобравања или одбијања биће урађен по хитном поступку.

На приједлоге ентитетских влада, Парламент Федерације Босне и Херцеговине и Народна скупштина Републике Српске предложиће чланове ДЕРК-а.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине предложиће два члана Комисије. Народна скупштина Републике Српске предложиће једног члана Комисије. Ови приједлози доставиће се Савјету министара, а Савјет министара предложиће именовања чланова Комисије Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламент БиХ). Парламент БиХ има овлаштења да прихвати или одбије ове приједлоге.

Кад се у ДЕРК-у појави упражњено мјесто прије истека мандата, приједлози и именовања одвијаће се по већ наведеној процедури.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине и Народна скупштина Републике Српске предложиће чланове Комисије у року од 30 дана од ступања на снагу овог закона или у року од 30 дана када остане упражњено мјесто у ДЕРК-у. Ако Парламент Федерације Босне и Херцеговине или Народна скупштина Републике Српске није у стању дати приједлоге у року утврђеном у овом члану, Влада Федерације Босне и Херцеговине или Влада Републике Српске ће, у року од десет дана након истека тог рока, дати приједлоге. Савјет министара доставиће те приједлоге Парламенту БиХ, који може прихватити или одбити предложеног кандидата. Ако Парламент БиХ одбије предложеног члана Комисије од једног или оба ентитетска парламента, ентитет који предлага, предложиће другог члана Комисије и доставити приједлог Савјету министара.

Лице може бити именовано за члана Комисије под условом да је држављанин Босне и Херцеговине и да посједује квалификацију из области права, економије или

инжињерства и искуство у електроенергетском сектору, који су потребни за вршење обавеза прописаних овим законом.

4.5. Смјена чланова ДЕРК-а

Парламент БиХ једини може смијенити члана ДЕРК-а прије истека одређеног мандата. Овакве смјене могу се десити искључиво у ограниченом броју околности, и то:

- а) болест која члана Комисије онеспособљава за извршавање његових обавеза;
- б) проглашење кривим за кривично дјело кажњиво затвором;
- ц) постојања сукоба интереса члана Комисије или члана особља, у складу са одредбама Етичког кодекса ДЕРК-а, укључујући и случај када је члан Комисије или члан особља или члан његовог домаћинства власник, акционар или власник акција или члан одбора или надзорних одбора или других релевантних управљачких тијела, директор или предсједник или руководилац код неког другог власника лиценце или предузећа које посредно или непосредно тражи приступ или кориштење преносне мреже;
- д) давање оставке;
- е) неиспуњавање радних обавеза, одражено у неучешћу у раду ДЕРК-а за вријеме дуже од шест седмица;
- ф) кршења Етичког кодекса ДЕРК-а.

4.6. Трајање мандата чланова Комисије и предсједавајућег

По оснивању Комисије, мандат чланова Комисије у првом саставу биће:

- а) за једног члана којег предлаже Парламент Федерације Босне и Херцеговине - три године,
- б) а једног члана којег предлаже Народна скупштина Републике Српске - четири године,
- ц) за једног члана којег предлаже Парламент Федерације Босне и Херцеговине - пет година.

По успостављању Комисије у првом саставу, сваки сљедећи члан Комисије биће именован на период од пет година. Ниједно лице не може бити на мјесту члана Комисије дуже од два мандата.

Чланови Комисије ће између себе изабрати предсједавајућег. Предсједавајући ће бити изабран у року од пет дана од дана именовања чланова ДЕРК-а. Ако, након пет дана, чланови ДЕРК-а не могу постићи споразум о томе ко ће бити предсједавајући, Парламент БиХ ће изабрати предсједавајућег у року од десет дана. Чланови Комисије ће се на равноправној основи ротирати на положају предсједавајућег сваке године.

4.7. Одлуке ДЕРК-а

Сједнице ДЕРК биће јавне, осим у ограниченом броју случајева, када се ради о повјерљивим информацијама или трговачким тајнама, како одреди ДЕРК, у складу са Правилником о раду ДЕРК-а. Све одлуке ДЕРК-а биће у писменој форми и садржаваће основе за доношење одлука. Одлуке и рјешења ДЕРК-а биће објављени у службеним гласилима Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске. Документација ДЕРК-а, забиљешке свих расправа и записници чуваће се у складу са Правилником о раду ДЕРК-а. Ови документи и забиљешке биће на располагању

јавности, осим што ће осјетљиве пословне информације остати тајна, док год је таква тајност потребна, као што је прописано у Правилнику о раду ДЕРК-а.

Све одлуке ДЕРК-а биће доношене једногласно од свих чланова Комисије. У случају да чланови Комисије не могу донијети једногласну одлуку, онда ће, по слању обавјештења било којег члана Комисије другим члановима, сви спорови бити прослијеђени на арбитражу.

У року од 90 дана од именовања чланова ДЕРК-а, чланови Комисије одредиће правила и прописе за избор међународне арбитражне комисије или једног арбитра који ће дјеловати као обавезујући арбитар за рјешавање спорова који настану између чланова Комисије, у случају кад је таква арбитража потребна.

Ова правила и прописи садржаваће, али неће бити лимитирани на одредбе које наводе методологију и рок за избор арбитра, отпуштање арбитра, процедуре, рокове и оквир поступка арбитраже, и садржаваће и обавезни процес избора арбитра по аутоматизму у случају када чланови Комисије не могу на други начин постићи споразум о избору арбитра. Правила и прописи одредиће да ће арбитар, било да је изабран аутоматски или на други начин, имати обавезујући ауторитет да по хитном поступку рјешава не-једногласне одлуке. Одлуке арбитража биће у писменој форми и објављене у службеним гласилима Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске или другим одговарајућим публикацијама, наводећи образложење за одлуку.

Сврха оваквог процеса јесте да се обезбиједи по хитном поступку и правовремено рјешавање ових не-једногласних одлука ДЕРК-а. Одлуке арбитраже биће коначне административне одлуке са могућношћу подношења тужбе надлежном суду Босне и Херцеговине.

4.8. Тарифе

ДЕРК има овлаштења и надлежност да одобри, прати и проводи тарифне методологије, у складу са одредбом члана 4.2. Међу овлаштења и надлежности ДЕРК-а спадају:

1. Тарифе за услуге преноса, помоћне услуге и рад НОС-а регулисаће и одобравати ДЕРК.

²2. Тарифе за услуге производње, дистрибуције и снабдијевања сагласно одредбама члана 4.2. став (2) овог закона регулисаће и одобравати Државна регулаторна комисија за електричну енергију.

2. ДЕРК ће издати правила и прописе којим ће успоставити методологију одређивања тарифа која ће у себи садржавати слиједеће принципе:

а) цијене ће бити правичне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима и одређиване на транспарентан начин,

² У Закону о измјенама и допунама Закона о преносу, регулатору и оператеру система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 76/09) није прописана формулација да додавањем нове подтачке 2. досадашња подтачка 2. постаје подтачка 3., а подтачка 3. постаје подтачка 4.

- б) цијене ће првенствено зависити о оправданим трошковима рада, одржавања, замјене, изградње и обнове објеката, укључујући и разуман износ поврата инвестиције, амортизацију и порезе и узимајући у обзир заштиту околине и потрошача,
- ц) ДЕРК-у ће бити дозвољено да успоставља подстицајну тарифу на основу перформанси,
- д) подстицаће се усвајање тарифа за могућност смањења и прекидања оптерећења и други механизми којима се побољшава ефикасност кориштења електричне енергије и управљање потрошњом, укључујући и уважавање развоја и диспечирања обновљивих извора енергије,
- е) посебне сезонске и временске стопе су дозвољене, а њихове цијене могу бити прилагодљиве у складу са трошком вршних и не-вршних услуга,
- ф) унакрсне субвенције различитих група потрошача биће елиминисане,
- г) могу се увести накнаде које одржавају трошкове за прикључак на преносну мрежу, или за битно повећање оптерећења,
- х) примјењиваће се принципи регулисаног приступа треће стране на електропреносну мрежу,
- и) тарифе, термини и услови за услуге НОС-а одражаваће уобичајену међународну праксу.

3. ДЕРК ће давати сагласност на тарифе које задовољавају методологију одређивања тарифа, у складу са процедурама и критеријумима које утврди ДЕРК према својим правилима и прописима. Ове процедуре и критеријуми изискиваће да компанија за пренос електричне енергије, НОС и други учесници, који могу бити регулисани ДЕРК-ом, припреме и доставе на сагласност ДЕРК-у тарифне ставове за сваку групу потрошача, у складу са тарифном методологијом ДЕРК-а. ДЕРК ће за компанију за пренос електричне енергије одредити максималне цијене које може наплаћивати за прикључење на мрежу или за транспорт електричне енергије.

4.9. Годишњи обрачун

ДЕРК ће припремати годишње рачуноводствене извјештаје, у складу са међународним рачуноводственим стандардима. Извјештај ће бити ревидисан од независног ревизора. Годишњи рачуноводствени извјештај биће објављиван најкасније 90 дана по окончању сваке фискалне године.

ДЕРК ће водити посебно рачуноводство свих активности које нису везане за снабдијевање електричном енергијом.

4.10. Финансирање, рачуноводство, ревизија и извјештавање ДЕРК-а

ДЕРК ће до 1. децембра сваке године усвојити детаљан буџет за наредну годину, који ће садржавати све трошкове ДЕРК-а, укључујући плате и накнаде чланова Комисије и запослених у ДЕРК-у, као и друге буџетске трошкове ДЕРК-а за наредну годину. ДЕРК ће доставити буџет на увид Парламенту БиХ 1. децембра сваке године и сваке године објавиће свој буџет.

ДЕРК ће успоставити регулаторну накнаду, коју ће плаћати власници лиценци, која ће бити одређена тако да покрије процијењене трошкове ДЕРК-а. Буџет ДЕРК-а финансираће се из ових накнада. Предузећа-власници лиценци имаће право да урачунају

те накнаде у оквиру својих тарифа које ће одобравати ДЕРК. Књиговодство ДЕРК-а водиће се у складу са међународним рачуноводственим стандардима и биће ревидисано сваке године од независног ревизора.

Најкасније до 31. децембра сваке године ДЕРК ће достављати Парламенту БиХ и Министарству писмени извјештај о својим активностима за односну годину.

4.11. Етички кодекс ДЕРК-а

ДЕРК ће усвојити и објавити Етички кодекс који ће регулисати сукоб интереса и друге етичке стандарде за чланове Комисије, раднике и особље и друге стране. Етички кодекс биће у складу са уобичајеном међународном праксом.

Члан 5.

Независни оператер система

5.1. Успостављање независног оператера система

Најкасније 31. марта 2002. године основаће се јединствени НОС, који ће имати статус правног лица према законима Босне и Херцеговине. НОС ће управљати погоном и диспечирањем преносне мреже у Босни и Херцеговини и руководиће, планирати и координисати одржавање, изградњу и ширење мреже са компанијом за пренос електричне енергије.

Сједиште НОС-а биће у Сарајеву.

НОС ће се заснивати и развити из Заједничког електроенергетског координацијског центра (ЗЕКЦ), који тренутно координише диспечинг. ЗЕКЦ ће се развити да врши функције НОС-а, према моделима европских и сјеверноамеричких независних оператера система. У року од 60 дана од ступања на снагу овог закона, ЗЕКЦ ће предложити ДЕРК-у план за своју трансформацију у НОС до 31. марта 2002. План ће укључити и структуру која ће гарантовати независност НОС-а. План трансформације ЗЕКЦ-а у НОС одобриће и пратити ДЕРК, у складу са чланом 4.2.

НОС ће бити непрофитно тијело, независно од било којег појединачног учесника на тржишту и од активности производње, дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом. НОС неће вршити никакву активност трговине електричном енергијом остварујући независност и ауторитет НОС-а, а власници компаније за пренос електричне енергије ће на НОС пренијети све релевантне одговорности управљања системом. НОС ће имати пуну одговорност да координише погон електропреносног система и на њега ће се пренијети потпуна овлаштења да изврши ове одговорности.

НОС ће дјеловати у складу са принципима објективности, транспарентности и равноправности.

Након оснивања јединствене компаније за пренос, у складу са одредбом члана 6.1, власници електропреносне компаније биће заступљени у Управном одбору НОС-а, чији ће услови рада бити одређени правилима и прописима које усвоји ДЕРК.

НОС ће штитити тајност комерцијално осјетљивих информација до којих је дошао обављањем својих задатака.

5.2. Функције НОС-а

Функције ће бити :

- а) Одржавати поузданост система. НОС ће у Босни и Херцеговини дјеловати као координатор система и пружиће процјене безбједности и координисати хитне и не-хитне операције тако да одржава поузданост система;
- б) Управљати енергетским токовима. НОС ће управљати енергетским токовима система, одржавати тржиште за регулацију одступања и на друге начине обезбјеђивати поуздан и непрекидан проток електричне енергије у систему;
- ц) Пружати помоћне услуге. НОС ће пружати помоћне мрежне услуге чији је циљ обезбјеђење да се електрична енергија испоручује и преноси на стабилној фреквенцији и напону. Ове помоћне услуге укључују регулацију фреквенције, оперативне резерве, регулацију напона и услуге покретања електрана;
- д) Управљати ограничењима преноса. НОС ће бити одговоран за идентификацију, управљање и ублажавање преоптерећености преносне мреже, и координацију диспечирања генераторима са циљем ублажавања и управљања преоптерећењем.
- е) Пружати информације о преносном систему. НОС ће пружати правовремене и јавне информације о капацитетима преноса, помоћним услугама и цијенама свим корисницима преноса и јавности како би успоставио отворен и транспарентан режим преноса.
- ф) Координисати са сусједним регулаторним подручјима. НОС ће развити механизме за координацију са сусједним регулационим подручјима и за омогућавање транзита, увоз и извоз електричне енергије.
- г) Координисати управљање оптерећењем. НОС ће координисати поступке управљања оптерећењем и имати овлаштења да врши ограничења потрошње, управља оптерећењем и на друге начине одржава равнотежу система.

НОС ће обезбиједити да се израде и објаве техничка правила, којима ће бити дефинирани минимални пројектни технички услови и погонски услови за прикључење на систем директно повезаних производних инсталација, дистрибуционих система, директно прикључене опреме потрошача, међусистемских водова и директних водова. Ови захтјеви обезбјеђују компатибилност система и биће објективни, недискриминирајући и равноправни. Након одобрења ДЕРК-а, техничка правила биће објављена у року од 90 дана након успостављања НОС-а.

Док се НОС не успостави, ЗЕКЦ, који је тренутно у заједничком власништву и под управом постојећих преносних активности електропривредних предузећа, и у складу са одредбама члана б., вршиће координацију рада постојећих оператера електропривредних предузећа.

У прелазном периоду док се не успостави компанија за пренос електричне енергије, НОС ће имати овлаштења над преносним активностима електропривредних предузећа, у складу са одредбама овог члана.

5.3. Пренос електричне енергије. Кодекси и правила.

НОС ће усвојити мрежни кодекс, комерцијални кодекс и друга правила за рад система уз консултације са власницима лиценци и корисницима система. Мрежни кодекс усвојиће се најкасније девет мјесеци од оснивања НОС-а.

Сви ови кодекси, мрежни кодекс, комерцијални кодекс и правила за рад система и процедуре доставиће се ДЕРК-у на увид и одобравање.

5.4. Годишњи рачуноводствени извјештај

НОС ће припремити независно ревидисане годишње рачуноводствене извјештаје у складу са међународним рачуноводственим стандардима. Извјештаји ће бити ревидисани од независног ревизора. Ови годишњи рачуноводствени извјештаји биће објављивани најкасније 90 дана након истека сваке фискалне године.

НОС ће водити посебно рачуноводство за све активности које нису везане за снабдијевање електричном енергијом.

Члан 6.

Пренос електричне енергије

6.1. Успостављање компаније за пренос електричне енергије

Овај закон омогућава оснивање компаније за пренос електричне енергије Босне и Херцеговине. Ова компанија за пренос биће успостављена најкасније до 31. децембра 2002. године. Назив компаније за пренос електричне енергије биће "Електропренос Босне и Херцеговине". Електропренос Босне и Херцеговине биће успостављен као правно лице у складу са законима Босне и Херцеговине.

Сједиште Електропреноса Босне и Херцеговине биће у Бања Луци.

У року од 30 дана након оснивања Електропреноса Босне и Херцеговине издаће се статут. У року од 60 дана након оснивања Електропреноса Босне и Херцеговине усвојиће се рјешења и предузети акције неопходне да Електропренос Босне и Херцеговине може да врши своја овлаштења и испуни намјеру и циљ овог закона.

Дјелатност Електропреноса Босне и Херцеговине укључиваће пренос, одржавање, изградњу, проширење и руковођење електропреносне мреже у Босни и Херцеговини. Након успостављања Електропреноса Босне и Херцеговине, ниједна електроенергетска компанија или друга компанија неће имати јурисдикцију или овлаштења у таквим случајевима. Рад и диспечирање мреже која се користи за пренос, управљање, планирање и координацију одржавања, и координацију са електропреносном компанијом на изградњи и проширењу мреже биће у надлежности НОС-а, у складу са одредбама члана 5. НОС ће о тим питањима дјеловати у координацији са Електропреносом Босне и Херцеговине.

Имовину Електропреноса Босне и Херцеговине чиниће имовина која се користи за пренос електричне енергије од Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске у Босни и Херцеговини.

Савјетодавни комитет биће основан до 31. марта 2002. године. Овај комитет доносиће препоруке које се односе на структуру, формирање и власништво компаније за пренос електричне енергије. Ове препоруке биће донесене најкасније до 30. јуна 2002. године и прослијеђене премијерима Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске да их прихвате или одбију. Савјетодавни комитет препоручиваће методу транзиције постојећих средстава у оквиру три електропривредна предузећа у јединствену компанију за пренос електричне енергије.

Најкасније 30 дана по усвајању препорука које се односе на структуру, формирање и власништво компаније за пренос електричне енергије од премијера Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске, Савјетодавни комитет издаће статут компаније за пренос електричне енергије.

Савјетодавни комитет састојаће се од представника Министарства за енергетику, рударство и индустрију Федерације Босне и Херцеговине, једног представника Министарства енергетике и рударства Републике Српске и једног представника Министарства спољне трговине и економских односа.

Процјена свих средстава и расподјела средстава и обавеза биће окончана најкасније до 30. септембра 2002. године. ДЕРК ће одобравати и надгледати раздвајање средстава, издвајање и формирање јединствене компаније за пренос електричне енергије. Компанија за пренос електричне енергије радиће у складу са принципима наведеним у овом закону.

Ако ДЕРК, у складу са својом разумном дискрецијом, утврди да услови потребни за процјену и расподјелу средстава, или усвајање статута електропреносне компаније или креирање јединствене електропреносне компаније не постоје, ДЕРК може измијенити прописане рокове, продужујући их за највише шест мјесеци.

6.2. Годишњи рачуноводствени извјештај компаније за пренос електричне енергије

Компанија за пренос електричне енергије припремаће годишње рачуноводствене извјештаје у складу са међународним рачуноводственим стандардима. Извјештаји ће бити ревидисани од независног ревизора. Ови годишњи рачуноводствени извјештаји биће објављивани најкасније 90 дана након истека сваке фискалне године.

Компанија за пренос електричне енергије водиће одвојене рачуне за било које активности које нису везане за електричну енергију.

6.3. Преносна мрежа, безбједност и заштита здравља

У циљу заштите објеката и опреме електропреноса, те заштите становништва, успоставиће се зона безбједности. Величина зоне безбједности, као и забране и ограничења које ће бити на снази у зони безбједности, одредиће се правилима или стандардима које усвоји НОС и одобри ДЕРК.

У зони безбједности биће забрањено подизати зграде или инсталације, садити растиње (дрвеће) или вршити активности које угрожавају безбједност и непрекидан рад електроенергетског објекта, безбједност живота или имовине.

ДЕРК ће у поступку издавања лиценци, као и правна лица и појединци који имају право постављања каблова и право њиховог кориштења, поштовати прописе који се односе на зону безбједности.

Постројења електропреноса и водови биће пројектовани, изграђени и кориштени тако да ефекат њиховог кориштења неће угрожавати здравље становништва односног подручја, и који ће у најмањој могућој мјери промијенити природно окружење и вриједност пејсажа.

Члан 7.

Издавање лиценци

7.1. Обухваћене активности

За слиједеће активности биће потребна лиценца ДЕРК-а:

- а) пренос електричне енергије;

- б) активност Независног оператера система;
- ц) друге активности везане за пренос електричне енергије за које је, према овом закону, потребна лиценца, укључујући активности везане за пренос које унапређују међународну трговину.

³д. активности производње, дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом правних лица са сједиштем у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

7.2. Издавање лиценци; критеријуми за добијање лиценце

ДЕРК ће у својим правилима и прописима издати услове за добијање лиценце, укључујући и образац захтјева, процедуре и накнаде за подношење захтјева и рок за доношење одлуке о захтјеву. Међу критеријумима за доношење одлуке биће и они који се односе на:

- а) безбједност електропреносне мреже, инсталација и припадајуће опреме;
- б) заштиту јавног здравства и безбједности;
- ц) заштиту околине;
- д) кориштење земљишта и локација;
- е) кориштење јавне имовине;
- ф) енергетску ефикасност;
- г) критеријуме који се посебно односе на подносиоца захтјева, као што су техничке, економске и финансијске способности;
- х) способност и спремност да се задовоље све обавезе које се односе на јавну службу.

7.3. Вријеме важења

ДЕРК ће дати лиценцу на одређени временски период, који не може бити краћи од пет година, ни дужи од 40 година, што ће одлучити ДЕРК, уз могућност обнове лиценце. ДЕРК може наложити власнику лиценце да, упркос истицању лиценце, настави пружати компензиране услуге на привременом основу, ако се за то појави потреба.

7.4. Инспекција

Подносилац захтјева за добијање лиценце и власници лиценце морају дозволити ДЕРК-у у свако вријеме да обави инспекцију објеката и надзире поштовање услова лиценце, и морају задовољити све захтјеве за информацијама ДЕРК-а, које су у складу са објављеним правилима и прописима ДЕРК-а.

7.5. Одобравање, измјене и укидање важења

Одлука ДЕРК-а да одобри или одбије захтјев за издавање лиценце донијеће се на транспарентан начин. Одлука ће бити издата у писменој форми и објављена у "Службеном гласнику БиХ".

³ Нова тачка д. није означена у складу са чланом 32. став (2) Јединствених правила за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине.

ДЕРК може да изврши измјене лиценце по захтјеву власника лиценце или, након што се власнику лиценце да разумно обавјештење и могућност саслушања, због потреба узрокованих јасном и непредвидивом промјеном околности.

ДЕРК може да изврши суспензију лиценце у сљедећим ситуацијама:

- а) ако власник лиценце то затражи или
- б) ако након саслушања, које се одвија по процедурама предвиђеним правилима праксе и процедуре ДЕРК-а, ДЕРК утврди неиспуњавање обавеза које, по мишљењу ДЕРК-а, изискују тренутно испуњавање ради избјегавања директне штете.

ДЕРК може да укине лиценцу:

- а) ако то затражи власник лиценце или
- б) ако након саслушања, које се одвија по процедурама предвиђеним правилима праксе и процедуре ДЕРК-а, власник лиценце не испуни своје обавезе у року од шест мјесеци од дана када је ДЕРК издао одлуку којом власнику лиценце налаже да то учини.

Након суспензије или укидања лиценце, ДЕРК може именовати правно или физичко лице са лиценцом за бављење сличном активношћу, да обавља пословање власника лиценце која је суспендована или укинута, уз кориштење објеката, инсталација и мрежа власника суспендоване или укинуте лиценце.

Ако власник лиценце жели непосредно или посредно продати, додијелити, пренијети, изнајмити или на други начин извршити пренос своје лиценце, активности које су предмети лиценце или средства из лиценце, мора за такав пренос добити дозволу од ДЕРК-а. У супротном, ДЕРК ће суспендовати постојећу лиценцу.

7.6. Приступ

Лиценца за пренос садржаваће услове који ће омогућити конкурентским снабдјевачима електричном енергијом приступ преносном систему и обезбиједити испуњавање услова из овог закона и правила и прописа ДЕРК-а. Међу тим условима биће и сљедећи:

- а) одредбе које ће омогућити равноправан приступ електропреносној мрежи за све снабдјеваче електричном енергијом који имају физички приступ систему,
- б) одредбе које изискују поштивање важећих тарифа,
- ц) услов поштивања одредаба техничких стандарда, комерцијалног кода и мрежног кодекса,
- д) планирање за проширење система да би се задовољиле потребе потрошача,
- е) стандарди квалитета за снабдијевање електричном енергијом, одржавање фреквенције и регулација напона и смањење прекидања услуга.

7.7. Захтјеви према постојећим електропреносним организацијама

Сва постојећа правна тијела за дјелатност електропреноса поднијеће захтјев за добијање лиценце у року од 180 дана од дана ступања на снагу овог закона. У прелазном периоду од усвајања овог закона и стварања јединствене компаније за пренос електричне енергије, постојећа електропривредна предузећа поднијеће ДЕРК-у захтјеве за издавање привремених лиценци.

Члан 8. Тржиште

8.1. Јединствено тржиште електричне енергије

"Ради остварења циљева овог закона, а нарочито ради успостављања јединственог тржишта електричне енергије заснованог на слободном и равноправном приступу електропреносној мрежи, те заштите потрошача кроз континуирано снабдијевање електричном енергијом по дефинисаном стандарду квалитета, ентитетским законима о електричној енергији биће утврђена обавеза Електропривреде БиХ и Електропривреде РС на равномјерно снабдијевање Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине електричном енергијом у омјеру 50% према 50%.

Количине електричне енергије потребне за Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине биће утврђене на основу Информације о предвиђеним годишњим потребама Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине за електричном енергијом најкасније до краја септембра текуће године, за наредну годину.

Информација ће у утврђеном року бити достављена Државној регулаторној комисији за електричну енергију Босне и Херцеговине и Независном оператору система Босне и Херцеговине од стране титулара дозволе за обављање дјелатности дистрибуције електричном енергијом у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

У погледу обавезе снабдијевања Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине у наредној години, произвођачи електричне енергије могу постићи договор о другачијем омјеру снабдијевања, најкасније до 30. октобра текуће године и о томе обавијестити надлежну ентитетску комисију за електричну енергију и Државну регулаторну комисију за електричну енергију. У одсуству таквог договора у утврђеном року, примјењује се омјер снабдијевања утврђен овим Законом.

Члан 9. Опште одредбе

9.1. Информације

ДЕРК, НОС, компанија за пренос електричне енергије и Министарство могу захтијевати од произвођача, снабдјевача, трговца или дистрибуционе компаније податке и информације потребне за провођење овог закона. ДЕРК, НОС, компанија за пренос електричне енергије и Министарство чуваће повјерљивост свих тражених података и информација које се сматрају трговачком тајном или повјерљивим, осим у мјери у којој овај закон предвиђа да се такви подаци објаве. Свака страна од које се затражи да достави такве материјале учиниће то у разумном року, који одређује страна која тражи информације.

Подаци, односно информације које добије ДЕРК, НОС електропреносна компанија, или Министарство, могу да се користе само за сврхе за које су добијени.

Свака страна, која у вршењу својих обавеза добије приступ подацима или информацијама за које зна да су повјерљиве природе, има обавезу да штити повјерљивост тих података или информација, осим у случајевима када се по овом закону захтијева достава тих податка или информација, или неопходност објављивања произилази из њихових обавеза.

9.2. Тужбе

Све одлуке које донесе ДЕРК сматраће се коначним административним одлукама, на које се тужба може поднијети Суду Босне и Херцеговине,

Суд Босне и Херцеговине може рјешавати о тужбама на одлуке ДЕРК-а ако су поднесене Суду Босне и Херцеговине у року од 60 дана од јавног обавјештења о таквој одлуци. У свом разматрању тужбе, Суд Босне и Херцеговине узеће у обзир само сљедеће аспекте:

- а) да ли је својим дјеловањем ДЕРК прекршио овај закон или процедуре,
- б) да ли је ДЕРК погрешно примијенио одговарајућа правила и прописе,
- ц) да ли су се појавиле нове чињенице у случају, које нису биле познате у вријеме доношења раније одлуке, а које би, да су биле познате, промијениле исход те одлуке.

9.3. Новчане казне

9.3.1. Новчане казне против власника лиценце

Новчаном казном у износу од 5.000 до 40.000 КМ казниће се власник лиценце за прекршај, ако:

- а) не достави ДЕРК-у или НОС-у тражене податке или информације,
- б) незаконито одбије да дозволи приступ преносној мрежи,
- ц) изгради и прикључи на електропреносни систем Босне и Херцеговине објекте који не испуњавају прописе и важеће стандарде,
- д) не испуни своје обавезе предвиђене лиценцом,
- е) почне рад и изградњу без лиценце.

У случају да је власник лиценце остварио економску корист која прелази износ било које новчане казне, која се може изрећи у складу са чланом 9.3.1, имаће обавезу да се одрекне те новчане користи и да плати оштећеној страни износ који је једнак троструком износу економске користи.

9.3.2. Новчане казне које се изричу правним лицима

Новчаном казном у износу од 3.000 до 20.000 КМ казниће се правно лице за сваки поједини прекршај када:

- а) његови објекти нису у складу са прописима и стандардима ДЕРК-а или НОС-а, и ако угрожавају стабилност, поузданост и безбједност електроенергетског система Босне и Херцеговине,
- б) незаконито спречава приступ ради одржавања објектима електропреноса лоцираним на њиховој некретнини,
- ц) незаконито посади растиње на тлу које може угрозити безбједност електропреносних водова, постројења, људских живота и имовине, или ако такво растиње отежава нормално кориштење тих објеката.

9.3.3. Новчане казне које се изричу грађанима

Новчаном казном у износу до 2.000 КМ казниће се сваки грађанин који:

- а) се прикључи на електроенергетски преносни систем без одобрења НОС-а,

б) незаконито посади растиње на тлу које може угрозити безбједност електропреносних водова, постројења, људских живота и имовине, или ако такво растиње отежава нормално кориштење поменутих објеката.

9.3.4. Приходи

Приход од казни изречених у складу са овим законом биће приход буџета Босне и Херцеговине и биће алоциран за активности које су везане за овај закон.

9.4. Техничке и безбједносне одредбе

Техничке и безбједносне одредбе које се односе на пренос електричне енергије дефинисаће се посебним прописима.

Стручне квалификације и искуство грађана и правних лица, потребни за преузимање техничких и безбједносних обавеза, као што је физичка конструкција, инжињерске услуге и рад на одржавању електроенергетских преносних система, дефинисаће се посебним прописима.

9.5. Однос према другим законима

Други државни или ентитетски закони којим се регулише пренос електричне енергије и оператери система биће усклађени са одредбама овог закона у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона. У случају постојања сукоба између овог закона и других државних или ентитетских закона, примјењиваће се одредбе овог закона.

9.6. Међуентитетска сарадња

Ентитетске владе сарађиваће у разматрању и рјешавању питања везаних за примјену овог закона.

9.7. Прописи

Осим правила и прописа утврђених овим законом, ДЕРК је овлаштен да усваја правила и прописе који су потребни ради обезбјеђења остварења циљева овог закона.

9.8. Ступање на снагу, престанак важења и прелазне одредбе

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе других закона, прописа и подзаконских аката на нивоу Босне и Херцеговине и ентитета који су регулисали предметну материју.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласилима ентитета.

Рок садржан у члану 8. (Тржиште), став 8.1. (4) (Јединствено тржиште електричне енергије), до којег произвођачи електричне енергије могу постићи договор о другачијем омјеру снабдијевања Брчко Дистрикта, неће се примјењивати у 2010. години.

*

"Службени гласник БиХ", број 13/03

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласилима ентитета.

**

"Службени гласник БиХ", број 76/09

Члан 6.

Овај Закон одмах се објављује у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" и ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", а примјена обавезе снабдијевања електричном енергијом предвиђена одредбом члана 5., став 1. овог Закона почиње од 1. јануара 2010. године.

"Службени гласник БиХ", број 1/11

Члан 2.

Овај Закон ступа на снагу по објављивању на службеној интернетској страници Канцеларије високог представника и одмах се објављује у "Службеном гласнику БиХ".